

Vurdering av barnets beste

Reguleres i mange lover

Grunnlovens § 104:

Born har krav på respekt for menneskeverdet sitt. Dei har rett til å bli høyrde i spørsmål som gjeld dei sjølve, og det skal leggjast vekt på meininga deira i samsvar med alderen og utviklingssteget.

Ved handlingar og i avgjerder som vedkjem born, skal kva som er best for barnet, vere eit grunnleggjande omsyn.

Born har rett til vern om den personlege integriteten sin. Dei statlege styresmaktene skal leggje til rette for utviklinga til barnet og mellom anna sjå til at det får den økonomiske, sosiale og helsemessige tryggleiken som det treng, helst i sin eigen familie.

Forvaltningsloven:

§ 17. *(forvaltningsorganets utrednings- og informasjonsplikt)*

Kommuneloven:

§ 5-2. *Andre kommunale organer*

Pasient- og brukerrettighetsloven:

§ 3-1. *Pasientens eller brukerens rett til medvirkning*

Plan- og bygningsloven:

§ 1-1. *Lovens formål*

§ 3-3. *Kommunens planoppgaver og planleggingsmyndighet*

Barnevernloven:

§ 1-3. *Barnets beste*

§ 1-4. *Barnets rett til medvirkning*

Barnehageloven:

§ 3. *Barns rett til medvirkning og hensynet til barnets beste*

Ny opplæringslov:

§ 10-1. *Det beste for eleven*

Barnets stemme

Barnekonvensjonen -Artikkel 12 nr. 1

Partene skal garantere et barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, retten til fritt å gi uttrykk for disse synspunkter i alle forhold som vedrører barnet, og tillegge barnets synspunkter behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Barnet har rett til å bli hørt – ikke plikt til å uttale seg

Barnets rett til å bli hørt (1)

Hvordan får vi fram barnets stemme?

Noen tips:

- Hvem bør snakke med barnet?
 - Har det en god relasjon til noen som det stoler på?
- Hva skal vi spørre barnet om?
 - Hva trenger vi av informasjon av barnet?
- Hvor bør samtalen foregå?
 - Noen barn liker å bli kalt inn til møte
 - *Må* samtalen være i barnehagen/på skolen/ på PP-kontoret/hos skoleeier?

Barnets rett til å bli hørt (2)

- Hvordan skal samtalen foregå?
 - Noen barn trenger å holde på med noe praktisk mens man snakker sammen.
 - Trenger man å snakke om alt i én samtale, eller kan den deles opp?
- Hvilke barn må vi snakke med?
 - I noen tilfeller viser det seg i løpet av samtalen at man trenger å snakke med flere barn.
 - Alle barn som er direkte involvert skal inviteres inn til si noe om sin situasjon og sin opplevelse.
- Når skal vi snakke med barnet?
 - I alle saker der vi voksne skal ta avgjørelser som påvirker barn skal vi snakke med dem.

Barnets rett til å bli hørt (3)

- Hvilken informasjon skal barnet ha når?
 - Husk – innhenting av informasjon og bruken av informasjonen går hånd i hånd.
 - Barn må få vite hva informasjonen skal brukes til og hvilke andre som skal få tilgang til den.
- Hvilken vekt skal barnets mening ha?
 - Barnets alder og modenhet
 - Sitasjonen
 - Helhetsbildet
 - Hvilke konsekvenser kan informasjonen få hvis vi ikke gjør noe med det?
 - Faglige vurderinger
- Anerkjenn foreldrenes innsikt –også foreldre med lav status

Barnets rett til å bli hørt –noen utfordringer (1)

- Mangelfull undersøkelse/Endimensjonal -De voksnes hypoteser kommer i veien
 - Utfordrende adferd → Vanskeligere for disse barna å bli hørt
 - Maskene → «Dette kjenner jeg ikke igjen....»
 - De sosialt konstruerte historiene om... «Jammen han er jo så....»
 - Kan bidra til at voksne er med på å legitimere utestengning og avvisning eller ikke ta utfordringer på alvor.
- Ha som utgangspunkt at en kan ta feil = alltid undrende tilnærming

Barnets rett til å bli hørt –noen utfordringer (2)

- Språk er mer enn ord!
 - Hvor sensitive er vi på den nonverbale kommunikasjonen?
- Mangelfull observasjon – tolkningene tar overhånd.
 - Tolkninger er ikke verdiløse, men må være basert på objektive observasjoner.
 - Må observere over tid og få tid til å diskutere hva observasjonene forteller oss.
- Mangelfull kompetanse i de gode barnesamtalene og i oppfølging og bruk av informasjonen.
 - Ikke alle voksne har kompetansen til å snakke med barn om vanskelige ting.
 - Det er ikke slik at alle voksne egner seg til å snakke med alle barn.

Barnets rett til å bli hørt –noen utfordringer (3)

- Ikke alle barn har en trygg voksen i barnehagen eller på skolen
 - Reflektere over hvem som kan være en trygg samtalepartner for barnet
 - Undersøke med barnets nærpersoner (foreldre) hvem som kan være en trygg voksen å snakke med
- OBS! Hva foreldrene sier er barnets stemme kan være deres eget behov og mening.

Oppgave

- På hvilke områder trenger deres medlemmer å sikre at barnets stemme blir hørt?
- Hvordan legges det til rette for at barnets stemme kommer fram?
- Hvilke utfordringer har deres medlemmer på dette området?
 - Kompetanse
 - Tid
 - Strukturer/systemer
 - Andre ting?
- To minutter individuell refleksjon
- Rekkeframlegg, ett min pr deltaker
- Gruppesamtale

Barnekonvensjonen -Artikkel 3 nr. 1

Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

- De valgene vi tar nå – ivaretar de barnets rettigheter?
- Her og nå og i fremtiden?
 - Rett til beskyttelse
 - Rett til god helse
 - Rett til utdanning
 - Rett til optimal utvikling

(Det er ikke anledning til å gjøre valg basert på for eksempel økonomi, det som er praktisk ol.)

Vurdering av barnets beste – ulike momenter (1)

- Hva sier barnet?
- Forhold i barnet (kan være både sårbarhet og beskyttelse avhengig av fortegn)
 - Identitet
 - Egenskaper
 - Vansker
 - Erfaringer
- Forhold utenfor barnet (kan være både sårbarhet og beskyttelse avhengig av fortegn)
 - Familiemiljø
 - Nære relasjoner
 - Skolekontekst

Hvilke momenter må man vurdere i ulike saker?

- Sakkyndige vurderinger
 - Resultatet av kartlegginger
 - Organisering av spesialundervisning
 - Barnets muligheter i den ordinære opplæringen?
 - Tilrettelegginger i den ordinære opplæringen?
 - Skolens kompetanse?
 - Bruk av alternativ opplæringsarena?
- Utredning og behandling i spesialisthelsetjenesten
- Hva sier lover og forskrifter?
- Skolebyttesaker
 - Elevens skolemiljø?
 - Sårbarhetsfaktorer i barnet?
 - Retten til nærkole
- Skolemiljøsaker
 - Tiltak barnet selv ikke ønsker?
 - Hensynet til det ene barnet opp mot andre barn?

Vurdere → Vekte → Vise

- Vurderingen
 - skal være individuell –fokus på ett barn av gangen
 - Skal ta for seg alle relevante momenter i vurderingen
- Vekte
 - Gjør vi når vi setter de ulike momentene opp mot hverandre
 - «dette taler for...»
 - «dette taler imot...»
 - «Dette har ingen betydning for utfallet/konklusjonen»
 - Gjør vi når vi sammenholder flere barns beste
- Vise
 - dokumentasjonen vår på at det er gjort en barns beste-vurdering

Oppgave

- På hvilke områder trenger deres medlemmer å vurdere barnets beste?
- Hvordan legges det til rette for at man kan gjøre vurderinger av barnets beste?
- Hvilke utfordringer har deres medlemmer på dette området?
 - Kompetanse
 - Tid
 - Strukturer/systemer
 - Andre ting?
- To minutter individuell refleksjon
- Rekkeframlegg, ett min pr deltaker
- Gruppesamtale